

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 482/2014-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. marca 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Bašistom, Advokátska kancelária, Štefánikova 8, Poprad, pre namietané porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 a 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 2 Tpo 16/2014-98 z 24. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 2 Tpo 16/2014 z 24. apríla 2014 p o r u š i l právo [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 2 Tpo 16/2014-98 z 24. apríla 2014 z r u š u j e .

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 426,12 € (slovom štyristodvadsaťšesť eur a dvanásť centov), ktorú j e Krajský súd v Nitre p o v i n n ý zaplatiť na účet advokáta JUDr. Tibora Bašistu, Advokátska kancelária, Štefánikova 8, Poprad, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti [REDAKOVANÉ] vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie:

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 482/2014-18 z 30. júla 2014 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 a 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Tpo 16/2014-98 z 24. apríla 2014.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže právny zástupca sťažovateľa podaním z 12. decembra 2014 a krajský súd vo vyjadrení zo 4. novembra 2014 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal preto z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 Tp 25/2014 z 9. apríla 2014 bol sťažovateľ prepustený na slobodu, pričom podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bol prijatý jeho písomný sľub a jeho väzba bola nahradená prijatím písomného sľubu a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Na základe sťažnosti prokurátora uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 16/2014 z 26. apríla 2014 bolo uznesenie okresného súdu zrušené, žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola zamietnutá a jeho väzba nebola nahradená prijatím písomného sľubu a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Zároveň bola predĺžená lehota trvania jeho väzby do 10. októbra 2014. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 9. mája 2014.

Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, a to najmä tým, že krajský súd rozhodol bez toho, aby odôvodnenie sťažnosti podanej prokurátorom pred rozhodnutím doručil jemu, resp. jeho obhajcovi. Sťažovateľovi bola tým odňatá možnosť oboznámiť sa s dôvodmi podanej sťažnosti a nemal ani možnosť predložiť argumenty či stanoviská k tvrdeniam druhej strany, čím bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie a nebola dodržaná zásada kontradiktórnosti konania. V tejto súvislosti poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 18/2013.

Sťažovateľ poukázal tiež na to, že tak zo spisového materiálu, ako aj z uznesenia krajského súdu je zrejmé, že sťažnosť podaná prokurátorom bola písomne odôvodnená, pričom písomné odôvodnenie sťažnosti nebolo doručené.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 2 Tpo 16/2014 s tým, aby bol rozsudok (správne má byť uznesenie, pozn.) krajského súdu z 24. apríla 2014 zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Domáha sa tiež náhrady trov konania a právneho zastúpenia.

Osobitným podaním z 23. júna 2014 doručeným ústavnému súdu 26. júna 2014 označeným ako „ústavná sťažnosť“ sťažovateľ namieta porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 5 a čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 2 Tpo 16/2014. Toto podanie bolo odovzdané na poštovú prepravu 24. júna 2014.

Z podania vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 98/2013 zo 6. decembra 2013 bola na návrh prokurátora predĺžená väzba sťažovateľa do 10. mája 2014, a to podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku. Uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 54/2013 z 12. decembra 2013 bolo uznesenie okresného súdu zrušené a zároveň podľa ustanovenia § 76 ods. 3 Trestného poriadku bola lehota väzby sťažovateľa predĺžená do 10. mája 2014 s tým, že dôvody väzby podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku naďalej trvajú. Uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 25/14 z 9. apríla

2014 bol sťažovateľ prepustený z väzby, pričom zároveň bol prijatý jeho písomný sľub, ktorým bola väzba nahradená. Väzba bola zároveň nahradená aj dohľadom probačného a mediačného úradníka. Okrem toho sa nevyhovelo návrhu prokurátora na predĺženie väzby do 10. decembra 2014. Uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 16/2014 z 24. apríla 2014 bolo uznesenie okresného súdu zrušené a žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola zamietnutá, pričom nebol prijatý jeho písomný sľub a väzba nebola nahradená ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Zároveň sa lehota väzby predĺžila do 10. októbra 2014 s tým, že dôvody väzby podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku naďalej trvajú.

Podľa názoru sťažovateľa neboli splnené všetky vecné podmienky na predĺženie lehoty trvania jeho väzby.

Sťažovateľ poukazuje predovšetkým na to, že obsah uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 54/2013 z 12. decembra 2013 nie je v zhode s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 16/2014 z 24. apríla 2014, keďže podľa skoršieho uznesenia lehota trvania väzby do 10. mája 2014 musí byť dostačujúca na vykonanie potrebných vyšetrovacích úkonov. Napriek tomuto jasnému stanovisku neskorším uznesením bola väzba predĺžená až do 10. októbra 2014, pričom sa neuviedli žiadne skutočnosti týkajúce sa potreby vykonania nejakých konkrétnych vyšetrovacích úkonov. Pritom vyšetrovacie úkony, na potrebu vykonania ktorých poukázal prokurátor v návrhu na predĺženie väzby, boli známe už pri skoršom predĺžení väzby. Takýto postup je podľa sťažovateľa v rozpore s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Za ďalšie pochybenie považuje sťažovateľ to, že neskoršie uznesenie sa vôbec nezaobrá otázkou, či došlo, alebo nedošlo k prehĺbeniu podozrenia voči jeho osobe, hoci uvedená okolnosť je jednou z materiálnych podmienok väzby. Zdôrazňuje tiež, že ak ide o potrebu vykonať v prevažnej miere výsluchy svedkov, potom by väzbu bolo možné odôvodňovať hrozbou pôsobenia na svedkov, hoci sťažovateľ nebol vzatý do kolúzne väzby [§ 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku]. Neskorším uznesením krajského súdu bola

porušená aj zásada právnej istoty, a to vzhľadom na negovanie záverov vyplývajúcich z jeho skoršieho uznesenia.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 2 Tpo 16/2014 s tým, aby bolo uznesenie z 24. apríla 2014 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

Z vyjadrenia predsedníčky krajského súdu sp. zn. Spr 1281/14 zo 4. novembra 2014 doručeného ústavnému súdu 10. novembra 2014 vyplýva, že žiada, aby ústavný súd sťažnosti nevyhovel. Senát krajského súdu v rámci rozhodovania o sťažnosti prokurátora postupoval štandardným spôsobom v zmysle ustanovení VIII. hlavy Trestného poriadku. Okresný súd rozhodoval o väzbe sťažovateľa 9. apríla 2014 v jeho prítomnosti a prokurátor ihneď po vyhlásení uznesenia zahlásil sťažnosť v neprospech sťažovateľa. Písomné dôvody sťažnosti boli okresnému súdu doručené faxom 11. apríla 2014 a poštou 14. apríla 2014. Spis bol predložený krajskému súdu 15. apríla 2014 bez toho, že by dôvody sťažnosti boli doručené aj sťažovateľovi. Krajský súd rozhodol o sťažnosti 24. apríla 2014. O väzbe sťažovateľa sa rozhodovalo opakovane. Sťažovateľ teda poznal stanoviská prokurátora k jeho žiadostiam o prepustenie z väzby, ako aj rozhodnutia súdov. Navyše bol prítomný pri rozhodovaní okresného súdu 9. apríla 2014. V rámci vlastného výsluchu bol sťažovateľovi podrobne oboznámený dovtedajší stav konania vrátane obsahu všetkých rozhodných spisov, podaní a žiadostí sťažovateľa. Bolo mu tiež umožnené sa ku všetkému vyjadriť, a to aj prostredníctvom obhajcu, a súčasne si vypočuť stanoviská prokurátora a reagovať na ne. Po vyhlásení uznesenia bol sťažovateľ spolu s obhajcom poučený aj o tom, že spis bude 15. apríla 2014 predložený krajskému súdu. Vzal na vedomie aj poučenie pre prokurátora týkajúce sa písomného zdôvodnenia sťažnosti. Znamená to, že sťažovateľovi bol dostatočne známy ďalší procesný postup okresného súdu pri predkladaní sťažnosti nadriadenému súdu na rozhodnutie, a to aj s prihliadnutím na zásadu urýchleného rozhodovania o väzbe. Zo spisu nevyplýva, že by prejavoval záujem vyjadriť sa k písomným dôvodom sťažnosti, a to či už sám, alebo prostredníctvom obhajcu, napr. pri výsluchu, žiadosti o nazretie do spisu a pod. Na tieto okolnosti však teraz sťažovateľ nepoukazuje a konkrétne neuvádza,

v čom bola porušená zásada kontradiktórnosti. Písomné odôvodnenie sťažnosti prokurátora z 11. apríla 2014 neobsahuje žiadnu takú argumentáciu, ktorá by bola pre sťažovateľa nová. Prokurátor v podstate zotrval na argumentácii, ktorú použil aj predtým a s ktorou bol sťažovateľ dostatočne oboznámený. Preto nedoručenie sťažnosti prokurátora sťažovateľovi nemalo žiaden zásadný význam z hľadiska porušenia práv sťažovateľa, pretože tento bol v dostatočnom rozsahu oboznámený so stanoviskom prokurátora. Sťažovateľ bol 17. júla 2014 z väzby prepustený.

Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa z 12. decembra 2014 doručenej ústavnému súdu 29. decembra 2014, ktorou reaguje na vyjadrenie krajského súdu, vyplýva, že so stanoviskom krajského súdu nesúhlasí a je toho názoru, že tvrdenia krajského súdu sú nedôvodné, tendenčné a účelové. Trvá na tom, že krajský súd porušil označené práva sťažovateľa najmä tým, že rozhodol bez toho, aby dôvody sťažnosti prokurátora doručil sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi, čo viedlo k nedodržaniu zásady kontradiktórnosti konania. Argumentácia krajského súdu, podľa ktorej sťažovateľovi bol známy postup pri predkladaní sťažnosti nadriadenému súdu, pričom zo spisu nevyplýva jeho záujem vyjadriť sa k dôvodom sťažnosti a dôvody sťažnosti neobsahujú žiadnu novú argumentáciu, je bezpredmetná, lebo nemôže odôvodniť, ale ani ospravedlniť to, že sťažovateľovi dôvody sťažnosti neboli doručené, hoci na to mal právo.

II.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 2 Tpo 16/2014-98 z 24. apríla 2014 vyplýva, že ním bolo zrušené uznesenie okresného súdu sp. zn. 3 Tp 25/2014 z 9. apríla 2014, žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola zamietnutá, nebol prijatý písomný sľub sťažovateľa na nahradenie väzby, väzba nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka a lehota trvania väzby bola predĺžená do 10. októbra 2014, pretože dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku naďalej trvajú. Proti uzneseniu okresného súdu ihneď po jeho vyhlásení podal sťažnosť prokurátor, ktorú dodatočne aj písomne odôvodnil. Podľa názoru krajského súdu sťažovateľ vo svojej žiadosti o prepustenie z väzby

neuviedol žiadne nové skutočnosti oproti predchádzajúcim žiadostiam a podaniam. K dôvodu väzby podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku treba uviesť, že sťažovateľ opustil územie štátu po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku za obdobnú trestnú činnosť. Vysvetlenie dôvodu, pre ktorý odišiel do zahraničia, možno považovať za účelové (zamestnanie v zahraničí), a to vzhľadom na zdravotný stav sťažovateľa neumožňujúci mu vykonávať fyzickú prácu. V súvislosti s dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku krajský súd už v predchádzajúcich rozhodnutiach konštatoval, že vzhľadom na rozsah trestnej činnosti a rozširovanie trestného stíhania o ďalšie čiastkové skutky je daná dôvodná obava, že sťažovateľ by i naďalej pokračoval v páchaní trestnej činnosti. Tomuto nasvedčuje aj jeho právoplatné odsúdenie z roku 2012 pre rovnakú trestnú činnosť páchanú od decembra 1997 do decembra 1999 pozostávajúcu z 38 čiastkových skutkov. Návrh prokurátora na predĺženie väzby do 10. decembra 2014 nebol dôvodný. Doterajšie výsledky vyšetrovania svedčia o tom, že orgány činné v trestnom konaní postupujú vo veci priebežne a bez prietahov. Práve obťažnosť veci, ako aj zisťovanie skutočností pre rozšírenie trestného stíhania sú okolnosťami, pre ktoré nebolo možné trestné stíhanie skončiť. Prepustením sťažovateľa na slobodu hrozí, že by bolo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, a preto sú splnené zákonné podmienky na predĺženie väzby. Prokurátor žiadal o predĺženie väzby do 10. decembra 2014. Krajský súd už raz lehotu väzby predlžoval do 10. mája 2014 a práve rozsah trestnej činnosti, obťažnosť veci, ako aj zisťovanie ďalších čiastkových skutkov bolo dôvodom na predĺženie väzby do 10. mája 2014. Predĺženie väzby do 10. decembra 2014 by bolo nedôvodné, šlo by o predĺženie o 7 mesiacov, čo vzhľadom na rozsah potrebného dokazovania je neprimerané. Úkony, ktoré je potrebné podľa návrhu prokurátora vykonať, sú síce pomerne rozsiahle, avšak za primeranú lehotu trvania väzby považuje krajský súd jej predĺženie do 10. októbra 2014.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 3 Tp 63/2014 zo 17. júla 2014 vyplýva, že sťažovateľ bol prepustený z väzby, pričom väzba bola nahradená peňažnou zárukou 5 000 €, prijatím písomného sľubu sťažovateľa a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Súčasne boli sťažovateľovi uložené niektoré obmedzenia a povinnosti.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Jadrom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého nedoručením dôvodov sťažnosti prokurátora došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania, a tým aj práva na spravodlivé súdne konanie pri rozhodovaní o väzbe.

Podľa názoru krajského súdu hoci dôvody sťažnosti naozaj neboli sťažovateľovi doručené, nedošlo tým k porušeniu jeho práv, pretože o stanoviskách prokurátora k jeho žiadostiam o prepustenie z väzby mal dostatočnú vedomosť, a okrem toho dôvody sťažnosti prokurátora neobsahovali žiadnu novú argumentáciu, ktorá by nebola uplatnená už predtým.

Ústavný súd považuje za potrebné predovšetkým poukázať na svoju doterajšiu judikatúru (napr. sp. zn. II. ÚS 18/2013), v ktorej už uviedol, že súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy vyjadrené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. So zreteľom na to, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky uvedené v odseku 1 nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade v čl. 5 ods. 4 dohovoru. Z doterajšej judikatúry vyplýva, že určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, i keď nemusia byť nutne rovnaké, ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru pri rozhodovaní vo veci samej. V každom prípade musí mať osoba vo väzbe možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe. Vždy musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní (de Wilde c. Belgicko, Trzaska c. Poľsko a ďalšie).

Osoba vo väzbe musí mať možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti ponechaniu vo väzbe. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam prokurátora o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich. Pre tento účel jej nemôže byť odopreté právo oboznámiť sa s dôkazmi a skutočnosťami, o ktoré by sa malo opierať rozhodnutie súdu o väzbe (kontradiktórnosť konania). Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému, resp. obžalovanému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp rovnosti zbraní). Zabezpečenie

kontradiktórnej povahy konania a rešpektovanie princípu rovnosti zbraní predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou (III. ÚS 198/05, II. ÚS 18/2013).

Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru prokuratúry alebo všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania. Ten rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme (I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013). Porušenie tohto práva treba považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktoré musí byť dodržiavané nielen v konaní vo veci samej, ale aj v rámci preskúmania dôvodnosti väzby (II. ÚS 18/2013).

Pri skúmaní daného prípadu je potrebné z pohľadu ústavného súdu najprv konštatovať, že medzi účastníkmi konania je nesporné, že dôvody sťažnosti prokurátora neboli sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi doručené, a preto sa sťažovateľ nemohol k týmto dôvodom vyjadriť.

Kým sťažovateľ považuje uvedenú situáciu za porušenie označených práv, podľa krajského súdu boli práva sťažovateľa rešpektované, pretože o všetkých rozhodujúcich skutočnostiach a tvrdeniach mal dostatočnú vedomosť a okrem toho dôvody sťažnosti prokurátora žiadnu novú argumentáciu neobsahovali.

Podľa presvedčenia ústavného súdu nemožno stanovisko krajského súdu akceptovať.

Posúdenie otázky, či dôvody sťažnosti prokurátora obsahujú nové okolnosti a či je preto z pohľadu sťažovateľa potrebné sa k nim vyjadrovať, je výlučne vecou sťažovateľa, lebo iba on môže posúdiť otázku potreby reagovať na argumentáciu protistrany.

Z podrobného prehľadu o priebehu konania, ktorý uvádza krajský súd, je nepochybné, že písomné dôvody sťažnosti doručil prokurátor okresnému súdu včas (faxom 11. apríla 2014 a v origináli 14. apríla 2014), teda tak, aby do odoslania spisu krajskému súdu (15. apríla 2014) už boli k dispozícii. Existoval teda dostatočný časový priestor na to, aby boli dôvody sťažnosti doručené okresným súdom sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi. Keďže okresný súd tak neurobil, mal doručenie dôvodov sťažnosti zariadiť krajský súd, ktorý to tiež mohol z časového hľadiska včas urobiť, keďže o sťažnosti rozhodol 24. apríla 2014.

Ako celkom neakceptovateľná sa javí argumentácia krajského súdu, ktorý poukazuje na to, že sťažovateľ neprejavil záujem vyjadriť sa k dôvodom sťažnosti a neurobil na ten účel žiadne kroky, napr. nepožiadaval o nahliadnutie do spisu. Z pohľadu ústavného súdu je už na prvý pohľad zrejmé, že o potrebe reagovať na dôvody sťažnosti sa sťažovateľ mohol rozhodnúť len potom, čo by mu boli dôvody sťažnosti dané k dispozícii, k čomu však nedošlo.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj jeho práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Zároveň to znamená, že už nie je potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 5 a čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 2 Tpo 16/2014 v súvislosti s vecnou opodstatnenosťou ďalšieho trvania väzby sťažovateľa.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Berúc do úvahy citované ustanovenie, ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 2 Tpo 16/2014-98 z 24. apríla 2014 (bod 2 výroku nálezu).

Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 426,12 €, a to za tri úkony v roku 2014 (prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť a replika na vyjadrenie krajského súdu) po 134 €. Ďalej priznal aj tri režijné paušály po 8,04 € (bod 3 výroku nálezu).

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Sťažovateľ požadoval, aby ústavný súd po zrušení uznesenia krajského súdu vec vrátil na ďalšie konanie. Takýto postup však v danom prípade neprichádzal do úvahy, a to vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ bol medzičasom (17. júla 2014) už z väzby prepustený. Dôvodnosť väzby možno totiž posudzovať iba pro futuro a jej skúmanie za dobu minulú neprichádza do úvahy. Preto nebolo možné požiadavke sťažovateľa na vrátenie veci na ďalšie konanie vyhovieť (bod 4 výroku nálezu).

Znamená to vo svojich dôsledkoch, že pochybením, ktorého sa krajský súd objektívne dopustil, bolo s konečnou platnosťou zmarené právo sťažovateľa na súdne preskúmanie dôvodnosti trvania jeho väzby. Došlo teda vlastne k denegationis iustitiae.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2015